

شورای عالی انقلاب فرهنگی

هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره
(ویژه علوم انسانی و معارف دینی)

کمیته دستگاہی کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

طرح نامه ویژه ی کرسی های ترویجی

حوزه ی علمی بحث: آموزش دستور زبان فرانسه به شیوه تقابلی با دستور زبان فارسی

عنوان: آموزش دستور زبان فرانسه به شیوه تقابلی با دستور زبان فارسی

ارائه دهنده: دکتر مہری بہرام بیگی

عضو هیأت علمی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی (سمت)

پست الکترونیک (Email): m_bahram_beiguy@yahoo.com

مجله یا مجلات معتبر علمی که مقاله یا مقالات حاصل از تحقیق پیشتر در آن به چاپ رسیده است:

ردیف	عنوان مقاله	عنوان مجله	شماره مجله	سال چاپ
۱	L'emploi de l'adjectif en français et en persan Une étude comparative	آموزش زبان (رشد)	۵۱	۱۳۷۷ (به تنهایی)
۲	<u>Les étudiants iraniens face aux difficultés de la rédaction française</u>	نشریه فرانسوی زبان قلم (Plume) (علمی-پژوهشی) چاپ ایران	شماره ۱۴	۲۰۱۲ (به تنهایی)
۳	<u>نیاز سنجی منابع درسی</u> <u>دانشگاهی رشته زبان فرانسه (در</u> <u>مقطع کارشناسی) و ارزیابی</u> <u>محتوایی کتابهای گروه فرانسه</u> <u>سمت</u>	فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی (علمی- پژوهشی)	شماره ۲۹	۱۳۹۲ (به تنهایی)
۴	<u>La compréhension écrite : Une compétence</u> <u>par la perception du</u> <u>texte, l'interprétation du</u> <u>texte et les stratégies de</u> <u>lecture</u>	نشریه فرانسوی زبان قلم (Plume) (علمی-پژوهشی) چاپ ایران	الکترونیکی	۱۳۹۶ (به تنهایی)
۵	Textes littéraires et documents authentiques: Construire l'interculturel	نشریه فرانسوی le français dans le monde از انتشارات دانشگاهی Clé international	شماره ۳۸۷	۲۰۱۳

		چاپ فرانسه		
۶	ویژگیهای مطلوب سر فصل دانشگاهی و اهمیت آن در فرایند آموزش با نگاهی به سر فصلهای درسی رشته زبان فرانسه	فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی (علمی - پژوهشی)	شماره ۲۵	۱۳۹۱ (به تنهایی)
۷	بررسی متدلوژی های آموزشی زبان فرانسه برای دانشجویان ایرانی (رویکرد ارتباطی)	پژوهشهای ادب و زبان فرانسه (علمی - تخصصی)،	شماره چهارم	۱۳۹۴ ایران
۸	آسیب شناسی آموزش زبان فرانسه (یاد دهی / یاد گیری) در نظام آموزش عالی ایران،	چکیده در مجموع خلاصه مقاله های نخستین همایش ملی آسیب شناسی آموزش زبانهای خارجی در ایران		اردیبهشت ۱۳۹۴ دانشگاه حکیم سبزواری
۹	چالشهای موجود در تعیین کیفیت یادگیری زبان فرانسه در نظام آموزش عالی ایران	نشریه علمی پژوهشی دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی	الکترونیکی	۱۳۹۹ (به تنهایی)

پاسخ پرسشهای زیر را به صورت کامل و دقیق مرقوم فرمایید.

۱. شرح مختصر موضوع پیشنهادی:

آموزش دستور زبان چه در زبان مادری و چه در زبان بیگانه، یکی از ارکان مهم و کلیدی در یادگیری زبان محسوب می شود. فراگیری ساختار درست جمله، به فراگیر زبان کمک می کند تا جمله ای مفهوم را برای برقراری ارتباط ارائه دهد. این یادگیری درست و نظام مند در زبان گفتار نیز نمود یافته و در فراگیران زبان بیگانه در ارائه ترجمه درست از زبان مقصد به مبدا و بالعکس کمک مهمی می کند.

بنابر این برای رسیدن به این اهداف فقط شناخت زبان بیگانه امکان پذیر نیست . همیشه گفته شده است برای ارائه یک ترجمه درست شناخت زبان مبدا و مقصد ضروری است اما این دو زبان (در اینجا فارسی و فرانسه) اگر جدا جدا قابل درک هستند پس چه چیزی این دو را بهم متصل می کند تا شباهتها و تفاوتها درک شوند و فراگیر زبان در صحبت کردن، نگارش و ترجمه دچار تداخلهای زبانی نشود؟

موضوع، تایید این نکته است که آموزش دستور زبان فرانسه به عنوان رکن مهم در یادگیری زبان دست کم کتبی و ترجمه، با زبان فارسی به شکل تطبیقی یا بهتر بگوییم تقابلی موثر است .

۲. شرح اصطلاحات و مفاهیم ابداعی به کار رفته در موضوع:

استفاده از کلمه **contrastive** با معنای مقابله ای به جای **comparative** با معنای تطبیقی چرا که هر چند در فارسی معمولاً از واژه تطبیقی استفاده می شود اما واژه تطبیق در بطن خود یک جور تاثیر و تاثر دو چیزی را که با هم مقایسه می شوند ، در بر دارد مثلاً ادبیات تطبیقی فارسی و فرانسه تاثیر و تاثر این دو ادبیات را بر هم می سنجد.

بنا بر این از واژه مقابله ای استفاده می شود.

۳. گزارش فرایند تکوین، تطور و تکامل موضوع:

متخصصین آموزش زبان مانند ژان پی یر کوک (Jean- Pierre CUQ)، ورونیک کاستلوتی (Véronique Castellotti) و غیره صحبت‌های گوناگونی در خصوص استفاده از زبان مادری در کلاس درس زبان بیگانه داشته اند.

روشهای مبتنی بر دستور-ترجمه (grammaire- traduction) استفاده از زبان مادری در کلاس زبان بیگانه را مجاز می دانند اما روشهای مستقیم (direct) و روشهای دیداری- شنیداری (audio-visuel) استفاده از زبان مادری را مجاز نمی دانند .

استفاده یا عدم استفاده از زبان مادری در خصوص آموزش دستور زبان بیگانه هم از همان قانون تبعیت می کند.

قصد ما این نیست که ادعا کنیم نظریه دستور زبان تقابلی وجود نداشته است. بلکه قصد ما ارائه نظریه استفاده از شیوه دستور زبان تقابلی برای آموزش دستور زبان فرانسه در ایران است.

ما باید رویکرد خود را به سمت آموزش دستور تقابلی ببریم. به عبارتی دستور زبان فرانسه را با تمام شباهتها و تفاوت‌هایش با زبان فارسی آموزش دهیم و از تداخلهای زبانی بکاهیم.

موضوع مشکلات موجود در فراگیری دستور زبان فرانسه در فراگیران ایرانی و اینجا دانشجویان، موضوع جدیدی نیست اما سالهاست به این معضل پرداخته نشده است.

از ۲۴ سال پیش تز کارشناسی ارشد خود را با عنوان

L'emploi de l'adjectif en persan et en français: une étude comparative

(کاربرد صفت در فارسی و فرانسه: مطالعه تطبیقی) ارائه دادم.

مقاله ای در این خصوص نوشته و به تحقیقات خود ادامه دادم. به مشکلات نگارش که در نتیجه همین اشکالات در فهم نادرست دستور زبان بود پرداختم و تز دکتری خود را با عنوان

L'enseignement de l'expression écrite chez les apprenants iraniens

آموزش بیان کتبی به دانشجویان ایرانی

که به مشکلات نگارش به زبان فرانسه در دانشجویان ایرانی می پرداخت، اختصاص دادم و زیر نظر و با راهنمایی یک متخصص آموزش زبان و در آن زمان رییس فدراسیون اساتید زبان فرانسه سراسر دنیا پروفیسور ژان پی یر کوک تز دکتری خود را با درجه عالی دفاع کردم و زیر نظر ایشان به وضعیت آموزش زبان مادری در مدارس ایران از ابتدایی تا دبیرستان پرداختم تا مشخص شود چه اندازه زبان مادری در یادگیری زبان خارجی (در اینجا فرانسه) می تواند موثر باشد. حتی تحقیق ۲۴ سال پیش را با شرایط جامعه آماری همان زمان دوباره در سال ۹۸ انجام دادم و به نتایجی رسیدم.

پایان نامه دکتری من که به این مسائل پرداخته بود از طرف فرانسه در دانشگاه ۳ Lille فرانسه چاپ شد و میکرو فیش آن به بسیاری از دانشگاههای دنیا ارسال گردید.

پس از آن با نگارش کتاب در این زمینه (۳ کتاب) و مقاله موضوع تحقیق را با تدریس در هم آمیختم و با دانشجویان این موضوع را به چالش گذاشته و با جامعه آماری ۱۰۰ دانشجو به نتیجه رسیدم که آموزش دستور زبان فرانسه به شیوه تطبیقی یا همان مقابله ای شیوه مناسبی برای یادگیری است. البته تمایل دارم این کار را با تعداد بیشتری دانشجو ادامه دهم که قصد داشتم اما با معضل کرونا مواجه شدیم که انشالله توسط کل دانشجویان زبان فرانسه در سراسر ایران این آمار گیری ادامه یابد. توضیح مختصر پیش فرضها و مبانی نظری:

پیش فرض من این بوده است که دانشجویان زبان فرانسه و در اینجا به طور خاص دستور زبان را به شکل مقابله ای با فارسی بهتر یاد می گیرند و زبانهای مادری مانند ترکی و کردی و ... را در نظر نگرفتم و زبان مادری من اینجا زبان استاندارد فارسی ای بود که در مدارس تدریس می شود چرا که یک فراگیر زبان پس از فارغ التحصیلی برای به عنوان مثال مترجم یا مدرس تربیت شده است. مترجم برای ترجمه متون از فرانسه به فارسی و یا برعکس نه ترجمه به ترکی یا کردی یا ...

بنابر این یک عامل تاثیر گذار زبان مادری - که شاید فرد در خانه با آن تکلم می کند و البته فقط گفتاری نه با ساختار کتبی - را در نظر نگرفته ام که صد البته تاثیر آن زبان هم در زبان فارسی و هم در زبان فرانسه قابل بررسی است.

۴. اشتراکات و افتراقات این موضوع با موضوعات رقیب و موجود:

در مورد این موضوع فقط چند کتاب پراکنده دیدم که فقط یک نکته مثلا وجه فعل را آن هم نه بسیار موشکافانه بررسی کردند و کار جدی و تحقیق روی این موضوع انجام نشده است.

۵. روش شما در دستیابی به فرضیه:

روش من برای دسترسی به این فرضیه مبتنی بر سالها مطالعه، تحقیق، نگارش کتاب و تدریس و تحقیق و آمارگیری و مصاحبه با دانشجویان بوده است.

۶. کارکردها و دستاوردهای این موضوع (آثار علمی و کاربردی مترتب بر آن):

از مهمترین کارکرد این موضوع تحویل زبان آموزانی به جامعه است که هم مدرسان خوبی برای دانشجویان آینده باشند هم مترجمانی که بتوانند نه تنها از زبان فرانسه تالیفات و علوم غربی را برای ما ترجمه کنند بلکه با شناخت دقیق ساختارهای زبان بتوانند فرهنگ ما را به زبان فرانسه به دنیا عرضه کنند.

بالطبع مترجمین پس از کار آزموده شدن در ترجمه به طور عمومی و کلی، می توانند در شاخه های مختلف علوم انسانی تخصصی کار کرده و می توانیم مترجمینی تخصصی در علوم مختلف تربیت کنیم.

۸. توضیح اجمالی ادله و شواهد موضوع ابداعی:

شواهد و دلایل بسیارند :

هر سال تعداد زیادی فارغ التحصیل داریم که حتی عاجز از صحبت کردن به زبان بیگانه ای هستند که چند سال وقت صرف آن کرده اند.

هر سال پایان نامه هایی دفاع می شوند که کاربردی نیستند و در کتابخانه ها می مانند.

اساتید هر سال دروسی را به دانشجویان یاد می دهند که بسیاری از دانشجویان برای گرفتن نمره

فقط مطالب را حفظ می کنند و از عمق مطلب اطلاع ندارند.

دلیل بنده برای این موضوع ابداعی جلوگیری از این همه توان و انرژی و بیت المال است و این که این

همه نیروی جوان با جهت گیری مناسب به فراگیری زبان پردازند. البته که این مشکل از آموزش و

پرورش ما هم نشات می گیرد اما شاید بتوانیم در دانشگاه به ضعفهای موجود خاتمه دهیم.

۹. مختصات کتاب یا مقاله که این موضوع در آن توضیح داده شده است:

مقالات

در بخش مقالات آمدند در واقع در تمام مقالات به آسیب شناسیها، نقد سرفصلهایی که مشکلات را بوجود می آورند و یادگیریها اعم از مسائل نگارش و دستور زبان اشاره شده است.

کتابها

که یکی چاپ و دو تا زیر چاپ است عبارتند از:

۱. دستور زبان فرانسه اسم و صفت به شیوه تطبیقی با دستور زبان فارسی (که جز منابع سرفصل شورای تحول نیز به عنوان منابع درس دستور زبان مقابله ای معرفی شده است).
۲. دستور زبان مقابله ای فارسی - فرانسه (زیر چاپ)
۳. تحلیل خطاهای دستوری زبان فرانسه برای فراگیران فارسی زبان (زیر چاپ)

طرح پژوهشی

تحلیل و بررسی خطاهای رایج دستوری در تولید نوشتاری / مورد دانشجویان ایرانی سطح B۱

۱۰. ارجاعات دیگران به موضوع ابتکاری (با ذکر نشانی موارد):

راه ارائه دقیق از طریق H index است که بیشتر برای رشته های فنی است اما به مواردی که اتفاقی بر خورده ام که بیشتر از اینهاست اکتفا می کنم.

در پایان نامه های دکتری و ارشد دانشگاه تهران و تربیت مدرس به اطلاع بنده می رسد که بسیار به مقالات و کارها و کتابهای من ارجاع داده می شود. این شاید لازم باشد با نوعی سرچ یا از این قبیل مشخص شود.

به عنوان مثال: مقاله آسیب شناسی سرفصل دروس رشته زبان و ادبیات فرانسه در مقطع کارشناسی از خانم علیزاده دانشجوی دکترای دانشگاه تربیت مدرس / نشریه علمی پژوهشهای زبان و ترجمه فرانسه، بهار و تابستان ۹۸ که در آنجا در بخش پیشینه تحقیق که تز دکتری بوده و این مقاله از آن استخراج شده است به سه مقاله من ارجاع داده شده است. این دانشجوی دکتری در تز خود به تحقیقات من ارجاعاتی داشته اند.

تز دکتری خانم علیزاده با عنوان آسیب شناسی سرفصل دروس رشته زبان و ادبیات فرانسه در مقطع

کارشناسی

تز دکتری خانم نسیم تاج بخش با عنوان نگاهی به مشکلات دانشجویان رشته مترجمی زبان فرانسه
دانشگاههای ایران از دانشگاه تربیت مدرس

مقاله خانم دکتر تاج بخش با عنوان نگاهی به مشکلات دانشجویان رشته مترجمی زبان فرانسه
دانشگاههای ایران در مجله علمی پژوهشی جستارهای زبانی ، خرداد تیر ۱۳۹۶

۱۱. نقدهای نوشته شده بر این موضوع (با ذکر نشانی موارد):

تا کنون نقدی را دریافت نکرده ام

۱۲. مدارک اقبال و پذیرش جامعه علمی به این موضوع (در صورت وجود):

۱. ارجاعات به کارهای من در بسیاری از پایان نامه های دانشگاه تهران

۲. استقبال از کتابها

۳. استقبال دانشجویان از کلاسهای دستور زبان اینجانب

۱۳. نکات دیگری که ذکر آن را لازم می دانید:

نکته ای را لازم نمی دانم امیدوارم تلاشهای صورت گرفته تا کنون مورد استفاده دانشجویان و
همکاران قرار گیرد.

۱۴. چکیده موضوع در ۱۰۰ کلمه به همراه واژگان کلیدی:

دستور زبان به عنوان ساختار یک زبان در درک شفاهی ، کتبی و انتقال محتوا به مخاطب به صورت
کتبی ، شفاهی، در قالب تالیف یا ترجمه نقش بسزایی دارد. فراگیران فارسی زبان باید با درک مفاهیم
در زبانهای فارسی و فرانسه بتوانند تعامل کنند. یاددهی و یادگیری همواره در تعامل با هم هستند و در
موازات هم حرکت نمی کنند. شناخت شباهتها و تفاوتهای دستور زبانهای فارسی - فرانسه به فهم بهتر
مطالب نزد فراگیران کمک می کند، زیرا فراگیران فعلی مدرسین و مترجمین آینده باید ساختارهای
دقیق را فرا بگیرند. این کار با تحقیقات به عمل آمده، به شیوه مقابله ای نتیجه ای کاربردی دارد.

کلید واژه : آموزش، دستور زبان، فارسی، فرانسه، تطبیقی

۱- سوابق آموزشی:

الف- مدارج علمی و تحصیلی

ردیف	مقطع تحصیلی	رشته تحصیلی	حوزه / دانشگاه	کشور
۱	تحصیلات حوزوی	----	----	-----
۲	دکترا	آموزش زبان فرانسه	Aix- Marseille I	فرانسه
۳	کارشناسی ارشد	آموزش زبان فرانسه	تربیت مدرس	ایران
۴	کارشناسی	مترجمی	علامه طباطبایی	ایران

ب- اهم سوابق تدریس (مرتبط با موضوع کرسی):

ردیف	عنوان درس	مقطع	حوزه / دانشگاه
۱	دستور زبان فرانسه	کارشناسی	علوم تحقیقات
۲	وقایع نگاری	کارشناسی	الزهرا

۲- سوابق پژوهشی (مرتبط با موضوع کرسی):

الف - تألیف کتاب :

ردیف	عنوان کتاب	نوع (تألیف / ترجمه)	ناشر / محل نشر	سال انتشار
۱	دستور زبان فرانسه: اسم و صفت (به شیوه تطبیقی با دستور زبان فارسی)	تألیف حاصل طرح پژوهشی	سمت	۱۳۹۶
۲	دستور زبان مقابله ای فرانسه فارسی	تألیف	سمت زیر چاپ	
۳	تحلیل خطاهای دستوری زبان فرانسه برای زبان آموزان ایرانی	تألیف	سمت زیر چاپ	

ب- تألیف مقاله (مجله ، سمینار ، همایش) مرتبط با موضوع کرسی):

ردیف	عنوان مقاله	ناشر / محل نشر	سال انتشار
۱	L'emploi de l'adjectif en français et en persan Une étude comparative	مجله رشد زبان	۱۳۷۷
۲	Les étudiants iraniens face aux difficultés de la rédaction française	مجله علمی پژوهشی قلم	۲۰۱۲

۱۳۹۶	مجله علمی پژوهشی قلم	<u>La compréhension écrite :</u> <u>Une compétence par la</u> perception du texte, l'interprétation du texte et les stratégies de lecture	۳
۱۳۹۱	فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی (علمی-پژوهشی)	ویژگیهای مطلوب سر فصل دانشگاهی و اهمیت آن در فرایند آموزش با نگاهی به سر فصلهای درسی رشته زبان فرانسه	۴
۱۳۹۴	پژوهشهای ادب و زبان فرانسه (علمی- تخصصی)،	بررسی متدلوژی های آموزشی زبان فرانسه برای دانشجویان ایرانی (رویکرد ارتباطی)	۵
۱۳۹۴	چکیده در مجموع خلاصه مقاله های نخستین همایش ملی آسیب شناسی آموزش زبانهای خارجی در ایران	آسیب شناسی آموزش زبان فرانسه (یاد دهی/یاد گیری) در نظام آموزش عالی ایران،	۶
۱۳۹۹	نشریه علمی پژوهشی دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی	چالشهای موجود در تعیین کیفیت یادگیری زبان فرانسه در نظام آموزش عالی ایران	۷